

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2558/ 00118

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	24 เม.ย. 2557	44	15909	3

ไก่อั้ง ไก่คนล้านนา ะหนุยกัการหากินในป่า

การทำมาหากินในป่า หรือตามแพะป่า
โปร่งทั่วไป ชาวบ้านมักจะใช้ไก่อั้งไปล่าเอาไก่ป่า
มาเป็นอาหาร หรือมาทำเป็นสินค้าเพื่อขายเอาเงิน
มาใช้ในชีวิตประจำวัน แต่กว่าจะได้ไก่ป่าต้องใช้ไก่อั้ง
ไปตั้งล่อ

พวกเราหลายคนคงจะได้ยินเพลง
น้อยใจยา ใ่วว่าจะทำกันได้ง่ายๆ กล่าวเป็นทำนอง
เพลงว่า "หากตัวนายเป็นไก่อั้งที่ดั่ง พี่น้อยจักขอ
เป็นคิน ฟูปู่กูวันฟูก้อยมาชิน ฟูเมื่อคินค้อยมา
ชินเมื่อเช้า..."

การใช้ไก่อั้งไปล่าไก่ป่าเพื่อเป็นอาหาร
นั้น ใ่วว่าจะทำกันได้ง่ายๆ ผู้คนจะต้องไปหาไก่อั้ง
ตัวผู้ที่ขึ้นเสียงเจื้อยแจ้วเอาใจ เสียงเด็ก เมื่อได้
ยินแล้วทำให้ไก่ป่าทั้งหลายต่างกรูกันเข้ามาไล่ไก่อั้ง
นอกจากเสียงขานขันเอาใจแล้ว ต้องมีลักษณะ

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2558/00118

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	24 MAR 2557	44	15909	3

กลีบหงอน ได้โผล่ หรือตำราว่าไว้ดังนี้...

เมื่อนับปลายยอดแหลมของหงอนไก่ตั้ง แล้วต้องตกหรือสิ้นสุดที่ยอดแหลมปลายหงอนดังนี้ "...ไก่ตั้ง ไก่ต่อ ข้างหล่อ เสือขบ..." นับวนเวียนไป สิ้นสุดหรือหมดยอดแหลมที่ใดนั้นคือลักษณะไก่ตั้ง ที่ดี....

อย่างไก่ตั้งตัวที่เห็นในภาพ เมื่อนับยอดแหลมของหงอนแล้วจะตกที่ไก่ต่อ ถือว่า ดี หากเอาไปตั้งก็จะทำให้ไก่ป่าเข้ามาหา หากตกที่ ไก่ตั้ง

ก็ดีเหมือนกัน แต่ถ้านับปลายจิกหงอนตกที่ ข้างหล่อ ไม่ดี เพราะเมื่อนำไปตั้ง ข้างจะเข้ามาตามเสียงไก่อันนั้น คือข้างจะวิ่งหล่อเข้าไป (หล่อคือวิ่งพุ่งเข้าหา) จะทำให้เสียหาย หรือ ถ้านับปลายหงอนแล้วตกที่เสือขบ ก็ไม่ดี เพราะถ้านำไก่ไปตั้งเมื่อไก่ขัน พวกเสือในป่าจะพากันมากินไก่ตั้งเสียหาย เช่นกัน

การตั้งไก่ หรือล่อไก่ป่า เป็นพะหลูภูมิปัญญา ของผู้คนล้านนา ที่รู้ถึงสัญชาตญาณของไก่ป่าที่มักหวงถิ่น ไม่ยอมให้ไก่ป่าที่อื่น หรือถิ่นอื่นเข้ามาหากินในถิ่นของตน เมื่อมีไก่อื่นเข้ามาในถิ่นของตนก็จะเข้าไล่จิกตีให้ออกไป ด้วยเหตุนี้เอง ผู้คนล้านนาจึงฝึกไก่ของตนเองเป็นไก่ล่อ เพื่อให้ไก่ป่าเข้ามาไล่ แล้วไก่ป่าจะถูกกิน หรือปวงรัดเอาแข้งเอาขาเดินผับๆ ให้ผู้คนไปจับเอามาเป็นอาหาร กรรมแท้ๆ เพราะหวงถิ่นนี่เอง

ภาพ ไก่ตั้งในแหล่งเรียนรู้พะหลูล้านนา ม.6 ต.ดอนแก้ว อ.แมริม จ.เชียงใหม่

...นิคม พรหมมาเทพย์...